

Warszawa, 11.10.2020

Oświadczenie Zarządu Krajowego Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa ELSA Poland w sprawie wynagradzania za odbyte praktyki

Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Poland jest organizacją zrzeszającą nie tylko studentów, lecz także młodych adeptów prawa. Niniejszym poczuwamy się do zabrania głosu w istotnej dla społeczności przyszłych prawników kwestii, jaką jest problematyka niewynagradzania studentów oraz aplikantów za wykonywaną przez nich pracę.

Obserwujemy na prawniczym rynku pracy powszechną praktykę zawierania nieodpłatnych umów zlecenia bądź umów absolwenckich, jak również niezawierania jakichkolwiek umów z aplikantami, a w szczególności ze studentami, bowiem w przeważającej większości, to właśnie tej grupy dotyczy ów problem. Należy podkreślić, że stosowane powszechnie pojęcie „praktyka” nie znajduje odzwierciedlenia w rzeczywistym zakresie obowiązków, jakie wykonują studenci i aplikanci. Bezspornie wykonywane przez nich zarówno merytoryczne zadania, jak i czynności administracyjne są nieodłącznym elementem pracy biurowej i tym samym studenci oraz aplikanci ułatwiają i usprawniają pracę innych zatrudnionych, co daleko wykracza poza „zdobywanie doświadczenia i nabywanie praktycznych umiejętności niezbędnych do wykonywania pracy”.

Świadomi konieczności zdobywania doświadczenia poza salą wykładową i dostrzegając zalety podejmowania zatrudnienia w przyszłym zawodzie w trakcie studiów – stoimy na stanowisku, że każda wykonywana de facto praca, bez względu na charakter zawieranej umowy, zasługuje na wynagrodzenie.

Możliwość świadczenia obowiązków bez wynagrodzenia umożliwia ustawa z dnia 17 lipca 2009 roku o praktykach absolwenckich (Dz.U. 2009 nr 127 poz. 1052). Art. 3 tejże ustawy rozróżnia praktyki odpłatne i nieodpłatne, pozostawiając wybór podmiotowi przyjmującemu na praktykę. Z kolei art. 750 Kodeksu cywilnego, ustanawiający umowę o świadczenie usług, odsyła do przepisów regulujących kwestie umowy zlecenia – która na mocy art. 735 może być zawierana nieodpłatnie. Mając na względzie powszechnie znane zasady etyki zawodów prawniczych dotyczące relacji z klientem, z członkami samorządów prawniczych – niestety trudno dopatrzeć się odpowiadających im norm etycznych opisujących stosunek prawników do wykonujących na ich rzecz obowiązki studentów i aplikantów. Wspomnieć należy o zaleceniach samorządów prawniczych, np. o uchwale Naczelnej Rady Adwokackiej z 2017 roku, o wynagradzaniu aplikantów i tworzeniu systemowych rozwiązań w okręgowych radach. Niestety uchwała postulująca uczciwe traktowanie młodych prawników nie osiągnęła pożądanego rezultatu i wynagrodzenia aplikantów wciąż pozostają problemem polskiego środowiska prawniczego.

Nie sposób nie zauważyć, że praktyka niewypłacania wynagrodzenia studentom prawa bez zaplecza finansowego, może przyczynić się do narastania negatywnego zjawiska różnicowania szans na karierę

prawniczą w zależności od sytuacji majątkowej studentów i aplikantów. Naszym zdaniem środowisko prawnicze powinno dążyć do maksymalnego wyrównania szans dla osób pracujących z takim samym zaangażowaniem i dać szansę na odbycie praktyk w trakcie studiów osobom nieposiadającym zaplecza finansowego.

Jako organizacja pozarządowa zrzeszająca studentów i młodych adeptów prawa, pragniemy zapewnić przyszłym prawnikom możliwość zdobywania doświadczenia w godnych warunkach. Z tego względu Portal Pracy i Praktyk Prawniczych praktykiprawnicze.pl, prowadzony przez Fundację Rozwoju Naukowego ELSA Poland, zawiera wyłącznie oferty płatnych praktyk i ofert pracy. W ramach programu STEP organizujemy również praktyki międzynarodowe, za które studenci otrzymują wynagrodzenie. Zależy nam, by adepci prawa byli traktowani na równi z innymi uczestnikami rynku pracy, dlatego sprzeciwiamy się praktykom bezpłatnym i całkowicie zaprzestajemy ich promowania.

W związku z powyższym postulujemy o kształtowanie wśród pracodawców nowej powszechnej praktyki – praktyki wynagradzania studentów prawa oraz aplikantów. Pragniemy również zasygnalizować potrzebę dostosowania założeń ustawy z dnia 17 lipca 2009 roku o praktykach absolwenckich do aktualnych warunków funkcjonowania rynku pracy. Postulujemy o usunięcie przepisu umożliwiającego organizację praktyk bezpłatnych, w której to sprawie w październiku ubiegłego roku wystosowaliśmy petycję do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Motywujemy to przede wszystkim faktem, iż na przełomie ostatnich lat ustawodawca zrównał minimalne wynagrodzenie zarówno na podstawie umowy o pracę jak i na podstawie umowy zlecenia, tym samym pozostawiając lukę w stosunku do ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich, która wymaga zdecydowanej nowelizacji we wskazanym powyżej zakresie.

**Zarząd Krajowy
Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa
ELSA Poland**